

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

II. Has induciarum indictiones à Pontificibus factas non caruisse prætextu probabili. A treuga & pace quæ erat inducta in bellis privatis, argumentum ductum ad bella publica. Foeda strages è bellis ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-15591

leniam vel co-
ditionem Domini
Papæ

C. 7. N. 11. T. 1.
Libert. Regnum
temporalitatis reg-
ni sui ad ipsum
Regem solum &
nominem alium
perinere, et quæ
et unumque sup-
vixem rotasus
cota.

Dux Burgundiæ & proceres regni alienum à dignitate Regis esse rati ut Rex Pontificis imperio ad paciscendum de pace aut induciis cum Anglo cogere, consilio suo Philippum monuerunt ne se ad illa obsequia dimitteret, seque totis viribus, si quid contra tentaretur, obstituros. Vestigia decessorum suorum premens Philippus IV. anno MCCXC VII. prudenti responsione dignitati suæ cavet, cum indictis à Bonifacio VIII. ad biennium induciis inter ipsum Regem & Romanorum Angliæque Reges, & excommunicationis sententiis adversus refragantes latis, non acquievit, administrationem regni sui, quæ à suo solius arbitrio quoad temporalia penderet, nemini concessurum, aut submissurum professus, sed jura regni sui fortiter tuiturum adversus hostes, quos sententiæ excommunicationis potius implicent quàm Regem. In iis verò quæ spiritualia contingunt, se more decessorum suorum, ut devotum sedis apostolicæ & Ecclesiæ filium, in quantum tenetur & debet, monitionibus & præceptis Pontificis pariturum.

II. Quin plures futuri sint qui has induciarum indictiones audaciæ adscribant, non dubito. At tamen si quis mores illius seculi investigaverit, ut Regem causæ favebit, ita prætextu satis probabili Romanos Pontifices non omnino fuisse destitutos inveniet. A Pace & Treuga, quæ Conciliorum Decretis inducitur erat in bellis privatis, quæque censuris ecclesiasticis muniebatur, ad inducias in bellis publicis indicendas ipsis Regibus argumentum traxerunt. Bella privata, quæ pondere & pudore legum comprimebantur, Romanis rempublicam tenentibus, per Gallias & ceteras Europæ regiones grassata sunt, cum duris exterarum nationum moribus ferrum lentis fori ambagibus successit, & juri publico aperta privatorum injuria. Tunc enim quisque suam suorumve injuriam non in jure coram iudice, sed ferro manique persequeretur; adeo ut etsi his inimicitias, quas *faidas* vocabant, & leges Longobardorum & Capitularia Regum modum præscriberent, tamen ingravescente in dies morbo, cædibus, depraedationibus, & incendiis respublica fœdissimè vastaretur. His incommodis prospicere Gallicani Episcopi curarunt, non extincto quidem nefando illo bellorum privatorum usu, sed represso per inducias, quæ aliquot dies ociosos à cædibus redderent, sacratòsque religionis prætextu. Anno MXXXIV. Episcopi & proceres provinciarum in Aquitania primum, deinde per reliquas Gallias, decreto suo privatis bellis inducias indixerunt, sub nomine *Treuge Domini*, à Mercurij suprema

De Faldis vide
Glos. Lindenbrogii
& Spelmani,
R. P. Tac. Stru-
ad Capit. Caroli
Calvi.

die usque ad diluculum diei Lunæ subsequenti, ea lege, ut nemo ab inimico ultionem exigeret, nemo prædaretur, nec etiam à fidei jure pignus tolleretur; pena capitis, aut exilio, & excommunicatione, in rebelles irrogatis. Rodolphus Glaber meminit hujus institutionis; quam cetera quidem apertissimis verbis descripsit, sed pignus ablatum è domo fidei jure *Vadimonium* vocat, Latina dictione, quamvis significatione barbara. Quod fraudi fuit illustrissimo Annalium ecclesiasticorum conditori, qui de strepitu fori hæc agi putavit, & de privatis dissensionibus, quas, si justæ sint, unaquaque die persequi liberum erit, vel deferere necessarium, si fuerint injustæ; hocque nomine Gallicanos Episcopos traducit. A qua reprehensione sine dubio temperasset, si confirmatas à quatuor Conciliis generalibus has inducias animadvertisset, & relatas in librum Decretalium sub titulo *de Treuga & Pace*; cujus usum & Glossa & Iuris Canonici interpretes abrogatum esse aiunt, hæcque sola observatione se curiosis antiquitatum indagatoribus satisfecisse putant. Bella isthæc privata, nec legibus probata erant, nec omnino damnata; imò verò si provocatio, vel potius, ut illius seculi verbo utar, si *diffidatio* præcessisset, pro jure constituto habebantur; ita ut in adversarium cæde prædis, & incendiis grassari liceret; ut docent Ivo, Friderici I. & Conradi leges. A quibus bellorum injuriis abstinendum erat diebus Jovis, Veneris, Sabbati, & Dominica, quos sub finem vitæ præcipuis salutis nostræ mysteriis Dominus consecravit.

Glaber L. 11.

Carl. 2. 11. 11.
et. 11. 11.

Et cum nob
moro 11. 11.
11. 11. 11.
11. 11.

11. 11. 11.
11. 11. 11.
11. 11. 11.
11. 11. 11.

ADDITIO

STEPHANI BALUZII.

ANTEQUAM ultra progrediatur oratio, lubet hæc additio nostra tanti sit ut avocare quemquam debeat à studio rerum pulcherrimarum; sed ut solent liberales ac feci convivatores, qui lactucas interdum ferculæque non admodum exquisita præbent convivis suis, tantum ut irritatio fiat meliorum ciborum appetentia. Itidem mihi visum est eruditissimissimi scriptoris observationibus memet inserere & lectorem tantisper ab earum lectione retardare, mihi gratiam habiturum quòd spatium ipsi tribuerim ad colligendas ingenij vires. Quanquam mea hæc additio etiam non injucunda videri poterit iis qui istius eruditionis sunt curiosi, quique singulares quasque observationes testimoniis veterum fultas lubenter conspiciunt. Quod eo gratius est hoc loco, quòd vir doctissimus in vocis *vadimonium* interpretatione lapsus sit, quem admodum observavit illustrissimus Archiepiscopus. Itaque adferam aliquot testimonia, quibus ostendam vadimonium significasse olim pignus, quod nos Galli

Coler L.
11. 11. 11.
11. 11. 11.
11. 11. 11.
11. 11. 11.
11. 11. 11.
11. 11. 11.

vocamus *gage*. Nullum ad eam rem probandam testimoniū afferri potest illustrius quā hic locus ex epistola Fulberti Episcopi Carnotensis, qui eadem cum Glabro ætate vivebat: cuius hæc sunt verba in tomo secundo Spicilegij Dacheriani pag. 829. *Sed neque licitum est de Ecclesia tutela vasa sacra abstrahere & aliquorum manibus loco vadimonij tradere.* Infra pag. 831. *Sed incongruum est ut in vadimonium ponatur.* In veteri Chartulario Ecclesie Cadurcensis extant acta quædam confecta Urbani II. pontificatu, ex quibus constat vocem illam tum in eadem significatione usurpatam fuisse. Nam Gerardus Episcopus Cadurcensis narrans quomodo Ecclesia de Monte dominico pervenerit in manus laicorum, ita loquitur: *Cujus Ecclesie possessio præterito tempore in Carnotensis Ecclesie dominio diutissimè habita, moderno verò, nescio cuiusmodi occasione, à Bernardo Episcopo ac quibusdam seculariter viventium Clericorum aliena potestate presumptione pro vadimonio supposita, & sic in laicarum manus deducta personarum.* Colinas Decanus Pragensis in libro tertio Chronicæ Bohemorum pag. 57. *Item ejusdem Ecclesie v. pallia cum limbis Ratibona ad Judæos sunt posita in vadimonio pro quingentis marcis argenti.* Ordericus Vitalis lib. 111. pag. 474. *Anscheillus reatum suum palam confessus, vadimonium Abbati Theoderico dedit.* Ludovicus VII. Francorum Rex in literis de concordia inita anno MCLIII. inter Godefridum Episcopum Lingonensem & Odonem Ducem Burgundiæ, quæ extant in Chartulario Ecclesie Lingonensis. Illic ergo Episcopus hæc inter cetera ait adversus Ducem. *Quæro etiam villam Bras, & aliam quæ dicitur sanctus Johannes, quas in vadimonio tenet sine assensu nostro, cum sint de nostro feodo.* Casarius Heisterbachensis lib. 111. cap. 111. *Erat autem in proximo manens Miles quidam dives & honestus, ministerialis tamen. Huic juvenis jamdictus alodia sive feuda sua partim vendebat, partim in vadimonio exponebat. Vide illustrissimum Archiepiscopum in historia Benearensi lib. v. cap. xiv. §. vii. & cap. xxxi. §. viii.*

bita. Observandum verò *Pacem & Treugam* dici hæc à bellis privatis feriacionem, quod ratione Clericorum omnium, peregrinorum, mercatorum, agrorum cum bobus aratoriis, dominarum cum sociis suis inermibus, mulierum omnium, rerum ad Clericos monachosque pertinentium, & molendinorum, pax ista omni tempore indulta est; ratione ceterorum, treuga tantum, id est, induciæ aliquot dierum. Sanè fatendum est excommunicatione multatos fuisse pacis vel treugæ violatores, & ad refarciendum damnum læso coactos. Sed Episcopi & Comites hæc erat cognitio, ceterorumque Baronum: qui tamen si cessarent à persequendo armis raptore, excommunicationibus & interdictis ad officium quo se obstrinxerant adigebantur, ut vice versa eis qui contra pacis perturbatores decertarent, duorum annorum pœnitentia indulgebatur, aut plurius, ad arbitrium Episcopi, pro modo laboris. Si raptores istos pacisque violatores, ab utraque potestate proscriptos, occidi contingeret à quoquam privato, *Ælo justitia*, non homicidij pœnâ canonicâ & ordinariâ, sed leviori & remissiori satisfactione culpam illam diluendam docet Urbanus II. qui de hoc solo genere excommunicatorum intelligendus est, non autem de omnibus excommunicatis, ut quidam sibi malè feriatu persuaserunt. Cujus interpretationis eò lubentius hic memini, quod eâ levari posse mihi videatur invidia quæ ob textum hunc malè intellectum creari solet adversus Summos Pontifices.

Apud Gratianum c. Excommunicatorum. 23. q. 5.

III. Decretæ autem fuerunt induciæ istiusmodi, non solum ab Episcopis, sed etiam à proceribus cujusque dioceseos, ut disertè docent Glaber & Ivo; ut patet ex treugæ istius constitutione quæ lata est in Angliâ & Normannia ex consensu Episcoporum & Baronum à Guillelmo I. Rege anno M L X X X. apud Ordericum Vitalem, & à Raimundo Berengario Comite in Barcinonensi Comitatu anno millesimo sexagesimo. Recepta sunt & amplificata isthæc decreta à Concilio Claromontano sub Urbano II. anno M X C V. à Romano sub Paschali II. anno M C I I. à Lateranensi sub Innocentio II. anno M C X X I X. & ab altero Lateranensi sub Alexandro III. anno millesimo centesimo octuagesimo. Hoc solum discrimen interest inter primam induciarum institutionem & confirmationem, quod à Conciliis festi dies quamplurimi quatuor illis singularum hebdomadarum diebus adjecti fuerint, & à Concilio Lateranensi sub Innocentio II. incendiorum devastatio prohi-

IV. Sed hæc omnia trahinon possunt ad bella publica, quæ à Regibus, ut res suas repetant, aut reipublicâ injuriam illatam ulciscantur, indici solent. Etenim belli gerendi potestas, quæ à Deo Regibus collata est in Veteri instrumento, & in Principes Romanos disertis verbis lege regia translata, Reges liberos præstat ab excommunicatione quæ in deprædatores & alienorum bonorum invasores à canonibus irrogatur. Quia excommunicationi locus non est, etiam in privatis personis, nisi cum de crimine manifesto & aperto agitur, non autem cum dubitatur de crimine, ut docuit olim Hincmarus ex Augustino. Porrò sola belli à Principe indicti ratio id saltem obtinere debet, ut justitiâ niti præsumatur, præcipuè cum regia dignitas in munere regio exercendo nullius judicio sit obnoxia, sed soli divino numini se submittat. Quare in ipsa pacis & treugæ promulgatione jura Principum conceptis verbis excipiuntur; ut patet ex indictione pacis & treugæ à Guillelmo Archiepiscopo Aufcitano, Legato sedis

Guillelmi Archiepiscopi Aufcitani constitutio cuius est hæc.

Chib. l. 4. n. 1. lve. epist. 50. Tota ista non est communi lege facta, sed cum- muni consensu utriusque partis, ex parte Episcoporum, etiam illi adhibere possunt. Ordericus l. 1. 110. Norm. Vicia Boccia.